

แนวจริตของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษา Habitus of Students in Bilingual Schools

พระเพยาวี กิ่งเม้ง*, ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์ **

วันรับบทความ 9 เมษายน 2565 / วันแก้ไขบทความ 9 สิงหาคม 2565 / วันตอบรับบทความ 15 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวจริตของนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนทวิภาษา และเพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมภายใต้การประกอบสร้างของโรงเรียนทวิภาษา โดยใช้แนวคิดเรื่องฮาบิตัส และทุน ของปิแอร์ บูร์ดิเยอ และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจาก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ช่วยสอน นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่มีระบบการเรียนการสอนในรูปแบบหลักสูตรทวิภาษาที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า แนวจริตของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษาพื้นฐานอันดับแรกเกิดจากครอบครัว ได้แก่การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม ต่อมาแนวจริตสามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อเข้าสู่สถาบันการศึกษา โดยกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อมากคือ กลุ่มเพื่อน และอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะเป็นผู้โน้มน้าวแนวจริตให้โน้มเอียงไปตามหลักปฏิบัติ และนโยบายของโรงเรียนที่ทางผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดขึ้นมา สิ่งเหล่านี้ได้พัฒนาคลายไปเป็นทักษะหรือทุนทางวัฒนธรรมประเภทที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม และทุนสัญลักษณ์ ต่อไป ก่อให้เกิดชนชั้นและความเหลื่อมล้ำทางสังคมเกิดขึ้นจากการศึกษาในโรงเรียนทวิภาษา มีผลในการเลื่อนชั้นทางสังคมด้วยการศึกษา เป็นเหตุที่ก่อให้เกิดทุนทางวัฒนธรรมจากการประกอบสร้างโรงเรียนทวิภาษาสู่การผลิตซ้ำทางสังคมและวัฒนธรรมต่อไป

คำสำคัญ : แนวจริต, นักเรียน, ทุนทางวัฒนธรรม

* นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
อีเมล pomphayao.k@rsu.ac.th

** ผศ. ดร. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

This research aimed to investigate the habitus of primary level students in bilingual schools and the cultural capital of bilingual schools based on Pierre Bourdieu's theory of habitus and capital. The research employed qualitative methodology. The instrument was an in-depth interview with key informants who were school administrators, teachers or assistant teachers, students and their parents, emphasizing public and private bilingual schools in Thailand.

The results revealed that students' habitus was formed through how they were raised and the environment in which they grew up. Their habitus could change during their school years. Their school friends and teachers were found to play a significant role in stimulating change in their habitus according to the policies and practices determined by school administrators. Their habitus was developed into personal skills or cultural capital which could then be exchangeable to economic, social, and symbolic capitals, resulting in social classification. Social class inequality was caused by the existence of social promotion through being educated in bilingual schools, leading to cultural capital and social and cultural reproduction.

Keywords: Habitus, Students, Cultural capital

บทนำ

การศึกษาในประเทศไทยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาถือได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย สำหรับยุคปัจจุบันภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี และวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสโลกาภิวัตน์ที่ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมในหลาย ๆ ประการ ไม่เว้นแม้แต่วระบบการศึกษาที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อให้เกิดความทันสมัยในเรื่องขององค์ความรู้และมีความสอดคล้องกับผู้ศึกษา อีกทั้งยังมีส่วนช่วยดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาได้นำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อไป นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงหลักสูตรก็นับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่ผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาในหลักสูตร และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เป็นความต้องการของสังคม รวมถึงเพื่อใช้สำหรับงานที่ผู้ศึกษาคาดหวังในการประกอบอาชีพในอนาคต (เอกกวีร์ พิทักษ์ธนชกุล, 2557)

ปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ส่งผลทำให้คนในสังคมจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อเตรียมพร้อมคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัวให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรม และมีความสามารถในการแข่งขัน ภาษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมของการเรียนรู้ที่จะใช้ เป็นสื่อกลางของการค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ และอีกทั้งยังเป็นสื่อกลางของการติดต่อสื่อสารอีกด้วย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้เป็นอันมาก การที่นักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเอง

จากสถานการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดโรงเรียนทวิภาษาขึ้นในประเทศไทย โดยการศึกษาแบบทวิภาษา (Bilingual Education) ในแง่หนึ่งถูกมองว่าเป็นรูปแบบการจัดการศึกษา ที่แสดงถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) อันคำนึงถึงความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน ในขณะที่อีกแง่หนึ่ง การศึกษาระบบทวิภาษาก็ได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาในการเรียนภาษาของนักเรียนชาติพันธุ์ที่ไม่ได้มีภาษาแม่เป็นภาษาไทยราชการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้นักเรียนเหล่านี้เข้าสู่การเรียนรู้ในวัฒนธรรมกระแสหลักได้เร็วขึ้นและให้เกิดปัญหาน้อยที่สุดในการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทวิภาษาเป็นเสมือนรูปแบบการกลืนกลายทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ (Neo Assimilation) และด้วยเหตุผลที่การจัดการศึกษาบนฐานภาษาเดียว (Monolanguage) ทำให้นักเรียนที่ไม่ได้มีภาษาแม่เป็นภาษาไทยราชการ เป็นจำนวนไม่น้อย ต้องเผชิญกับอุปสรรคทางภาษาในชั้นเรียน และทำให้ผลการเรียนตกต่ำ จึงทำให้ระบบการศึกษาของประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการศึกษาในรูปแบบทวิภาษาเพิ่มมากขึ้น (Watthanawara, 2009)

นักวิจัยเชื่อว่าเด็กจำนวน 2 ใน 3 ของโลกเติบโตขึ้นมาในบริบท ของภาษาพูดมากกว่าหนึ่งภาษา (Multilingual Education Group, 2013) ในขณะที่ ในประเทศไทยนั้นประชากรที่พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ตั้งแต่กำเนิด มีอยู่เพียงประมาณร้อยละ 25 ขณะที่อีกกว่าร้อยละ 55 พูดภาษาท้องถิ่น และภาษาไทยสำเนียงอื่น ๆ และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 20 เป็นประชากรไทยที่พูดภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลไท (Boonyasaranai, 2011) นอกจากนี้ นักวิจัยยังเชื่ออีกว่า การมีหลายภาษาในพื้นที่ไม่ใช่ปัญหา แต่กลับสามารถใช้เป็นต้นทุนทางทรัพยากรได้ อย่างไรก็ตามก็ดี เป็นที่น่าเสียดใจว่า เมื่อเด็ก ๆ ต้องเข้ารับการศึกษาในระบบที่รัฐจัดให้ พวกเขาจะถูกบังคับให้ละทิ้งภาษาแรกของตนเอง และพยายามเรียนภาษาที่ตนเองแทบไม่เข้าใจ จึงทำให้ผู้เรียนเหล่านี้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน (Khreedha-Oh, 2015) ด้วยเหตุนี้จึงถือได้ว่า วัฒนธรรมชาติและการแสวงหาเปลี่ยนแปลงด้วยการใช้ภาษาเพื่อการเรียนการสอน ที่เกิดขึ้นจากการสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ (Vasinsunthon, 2013).

ความไม่เท่าเทียมหรือความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้เช่นเดียวกัน โดยเห็นได้ชัดเมื่อประชากรเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงาน จากลักษณะงานหรือการผลิตที่ต้องอาศัยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะในการผลิตนั้น ๆ เช่น อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เนื่องจากบุคคลที่มีการศึกษาในระดับสูงจะได้รับความเชื่อถือเกี่ยวกับความรู้และความสามารถในการทำงานมากกว่า โดยเฉพาะลักษณะงานที่ต้องใช้ความสามารถหรือความรู้เฉพาะทางในการทำงาน เช่น ความรู้ทางด้านภาษา ความรู้ทางด้านวิศวกรรม ความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่มีการศึกษาในระดับสูงหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในสาขาต่าง ๆ จะมีโอกาสได้รับการพิจารณาเข้าทำงานมากกว่าบุคคล

ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าหรือมีความเชี่ยวชาญน้อยกว่า ทำให้บุคคลที่มีการศึกษาในระดับสูงมีทางเลือกในการทำงานและมีโอกาสได้รับค่าตอบแทนหรือรายได้มากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า จึงเป็นสาเหตุให้บุคคลสองกลุ่มมีรายได้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากบุคคลมีความแตกต่างกันทางการศึกษามากขึ้น ก็จะทำให้เกิดความแตกต่างทางรายได้มากขึ้นตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ (Lin, 2009)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย งานวิจัยหลายชิ้นทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้เพียงทิศทางเดียวหรือศึกษาปัจจัยทางการศึกษาที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้หรือศึกษาปัจจัยทางรายได้ที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพียงทางเดียวเท่านั้น การศึกษานี้ผู้วิจัยสนใจในเรื่องของการเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนทวิภาษาที่ก่อตั้งในประเทศไทยนั้นยังมีไม่แพร่หลายมากนักในทุกภูมิภาคของประเทศไทย รวมถึงในแต่ละโรงเรียนที่กระทรวงศึกษากำหนดจัดตั้งขึ้น แต่มักจะกระจายอยู่ในกลุ่มของเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีอัตราค่าบริการในการเข้าไปศึกษาที่กำหนดโดยเอกชน ซึ่งสวนทางกับกระแสสังคมที่บทบาทของภาษานั้นสำคัญมากต่อสังคมยุคปัจจุบันซึ่งควรได้รับการศึกษาที่เข้าถึงในสถานภาพที่เท่าเทียมกันในทุกกลุ่มชนชั้น

จากคำกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาเรื่อง แนวจริตของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษา โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวความคิดเรื่อง ฮาบิทัส (Habitus) แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นและทุน รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับแวดวง (Field) ของปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) มาใช้ในการศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบของงานวิจัยเกี่ยวกับแนวจริตของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษา และเพื่อทราบถึงทุนทางวัฒนธรรมและการผลิตซ้ำทางสังคมและวัฒนธรรมภายใต้การประกอบสร้างของโรงเรียนทวิภาษาด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวจริตของนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนทวิภาษา
2. เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมภายใต้การประกอบสร้างของโรงเรียนทวิภาษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำทฤษฎีมาประกอบโครงสร้างในการวิเคราะห์ ได้แก่ แนวคิด Habitus แนวคิดหรือทฤษฎีทางชนชั้น และแนวคิดเกี่ยวกับทวิภาษา เพื่อสามารถนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวจริตของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษา

2. รวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการสุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือเลือกสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ช่วยสอน นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ระบบทวิภาษา

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายนำมาถอดเทป

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและแยกแยะประเด็นเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่าง

แนวคิด ทฤษฎี และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3. นำเสนอผลสรุปการวิจัย

นิยามศัพท์

1. **แนวจริต (Habitus)** หมายถึง เป็นระบบความโน้มเอียงของอุปนิสัยที่มีผลมาจากวิถีแห่งการเป็นอยู่ เป็นสภาวะแห่งความเคยชิน และเป็นเงื่อนไขล่องหน้าของแนวโน้มศักยภาพ

2. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนที่เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่ 1-6 มีอายุประมาณ 7-12 ปี กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนทวิภาษา

3. **ทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital)** หมายถึง ทุนที่มีอยู่ในตัวตน (Embodied State) ทุนที่อยู่ในรูปของวัตถุ (Objectified State) และทุนที่อยู่ในรูปแบบสถาบัน (Institutionalized State) โดยอธิบายถึงการนำทรัพยากรที่สะสมอยู่ในความรู้ความสามารถ หรือทรัพย์สินที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มสังคมมีไว้ในครอบครองและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสร้างผลตอบแทนทั้งทางเศรษฐกิจหรือการได้รับการยอมรับในสังคม

แนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีของฮาบิตัส (Habitus) ทุน (Capital) และแวดวง (Field) ของปิแอร์ บูร์ดิเยอ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความแปลกแยกของมนุษย์ และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องแนวจริตของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษา มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับที่มาของแนวจริตของนักเรียน อันได้แก่ กิริยา ท่าทาง น้ำเสียง วิธีการพูด อันได้พิสูจน์จากคำถามวิจัยว่า แนวจริต (Habitus) ของนักเรียนโรงเรียนทวิภาษาถูกประกอบสร้างขึ้นมาอย่างไร มีทุนใดบ้างที่อยู่เบื้องหลังการประกอบสร้างนั้น โรงเรียนทวิภาษามีส่วนในการสร้างความแตกต่างทางชนชั้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์สังเคราะห์ออกมาแล้วพบว่าผลการวิจัยเป็นไปตามกรอบแนวคิดเรื่อง ฮาบิตัส ของปิแอร์ บูร์ดิเยอ โดยแนวจริตหรือ ฮาบิตัส ดังกล่าวนั้นนับเป็นจุดเริ่มต้นก่อนการกลายมาเป็นทุนวัฒนธรรมในรูปปัจเจกบุคคลซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญตามแนวคิดของปิแอร์ บูร์ดิเยอ เช่นกัน ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยทำให้พบว่าที่มาก่อนการกลายมาเป็นฮาบิตัสในบุคคลหนึ่งบุคคลใดมีผลมาจากโครงสร้างส่วนบนคือ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความเชื่อ ที่ถูกฝังอยู่ในสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไทยอันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา/โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งได้ทำหน้าที่ในการส่งต่อ และผลิตซ้ำทางความคิด สังคม กลายเป็นผลผลิตที่ออกมาในรูปแบบของพฤติกรรม หรือความโน้มเอียงของอุปนิสัยนั่นเอง โดยจะกล่าวสรุปผลของการวิจัยโดยละเอียดดังต่อไปนี้

แนวจริตของนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนทวิภาษา

1. การก่อรูปและสะสมแนวจริต

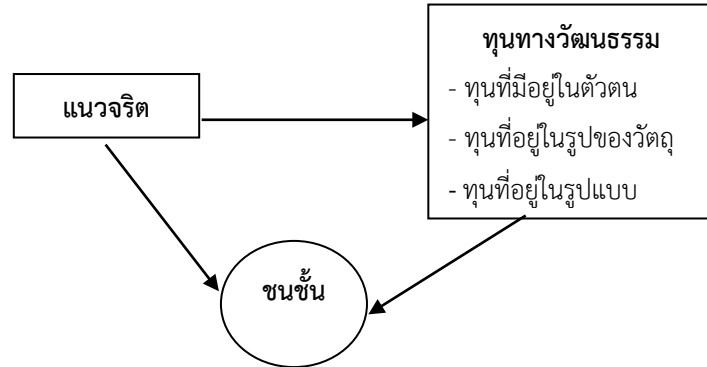
จุดเริ่มต้นหรือการก่อตัวของแนวจริต (Habitus) เริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวมาเป็นอันดับหนึ่ง โดยเริ่มต้นตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์ มีการส่งต่อฮาบิทัสแบบทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว เมื่อเด็กเติบโตมา พ่อแม่เป็นบทบาทแรกในการสร้างฮาบิทัสให้กับเด็ก จะเห็นได้ว่า เด็กที่เติบโตมาในระดับชนชั้นสังคมต่างกัน ฮาบิทัสจะมีความแตกต่างกันไปด้วยเช่นกัน เช่น เด็กที่เกิดมาในกลุ่มเกษตรกร เด็กจะมีความสามารถในการทำสวนทำไร่ เช่นเดียวกับกับพ่อแม่ เนื่องจากเด็กได้เห็นพฤติกรรมแบบนี้ตั้งแต่เด็กจนเกิดความคุ้นเคยชินในกิจกรรมที่พ่อและแม่ทำ หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พูดท้องถิ่นมาโดยตลอด ก็จะคุ้นชินกับภาษาท้องถิ่นนั้น ๆ ฮาบิทัสจะถูกปรับเปลี่ยนได้เมื่อเข้าสู่สถาบันการศึกษา โดยกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อมาก็คือ กลุ่มเพื่อน และคุณครูนั่นเอง สถาบันการศึกษาแต่ละสถาบันมีการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป กลุ่มผู้เรียนในโรงเรียนนั้น ๆ ก็จะมีฮาบิทัสที่แตกต่างกันไปด้วยเช่นกัน จากการศึกษาจะพบว่า เด็กที่เรียนโรงเรียนเดียวกัน จะถูกคัดกรองมาส่วนหนึ่งแล้ว จากการสมัครเข้ามาเรียนของผู้ปกครอง บางโรงเรียนมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยในโรงเรียนเอกชนชั้นนำต่าง ๆ มีการถามถึงรายได้ของผู้ปกครอง และความสามารถทางการสื่อสารภาษาของผู้ปกครองด้วยเป็นต้น ตรงข้ามกับโรงเรียนรัฐบาลทั่วไป จะไม่มีการสัมภาษณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับรายได้หรือการใช้ภาษาของผู้ปกครองเลย ตรงจุดนี้ก็เป็นความแตกต่างอย่างหนึ่งที่ ชนชั้น แฝงแทรกอยู่ในสถาบันการศึกษา

2. ชนชั้นและความเหลื่อมล้ำจากการศึกษาโรงเรียนทวิภาษา

ชนชั้นและความเหลื่อมล้ำจากการศึกษาโรงเรียนทวิภาษา พบว่า สถานภาพทางสังคม พื้นฐานครอบครัว ทางสังคม เศรษฐกิจ ทูตทางเศรษฐกิจ มีผลต่อชนชั้นและความเหลื่อมล้ำทางสังคม การศึกษาสถาบันการศึกษาในประเทศไทยยังมีเรื่องของอัตราค่าเทอมที่มีผลต่อการแบ่งแยกทางชนชั้นทางสังคมอย่างเห็นได้ชัด ผู้ที่มีเศรษฐกิจหรือรายได้ต่ำไม่สามารถที่จะส่งลูกหลานเข้าเรียนในกลุ่มของเอกชนหรือโรงเรียนที่มีอาจารย์ผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติ (native speaker) ได้ เนื่องจากอัตราค่าจ้างครูที่ค่อนข้างสูงส่งผลถึงอัตราค่าเทอมที่สูงตามมาด้วย เมื่อเทียบกับอัตราค่าแรงขั้นต่ำของประชาชนทั่วไป ไม่เพียงพอในการจ่ายค่าเรียนที่สูงกว่ารายได้นี้ได้ และจำนวนบุตรก็มีผลต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนด้วยเช่นกัน จากข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์จะพบว่า มีโรงเรียนภาครัฐที่เริ่มเปิดระบบทวิภาษามากขึ้น แต่ก็แฝงด้วยอัตราค่าเทอมที่ไม่เท่ากับโรงเรียนภาคปกติ ทำให้เด็กในโรงเรียนเดียวกัน แต่ถูกแบ่งแยกกลุ่มกันอย่างชัดเจน ด้วยค่าเทอม อาจารย์ผู้สอน อาคารชั้นเรียน วิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งตรงจุดนี้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ชัดเจน

3. การเลื่อนชั้นทางสังคมด้วยการศึกษา

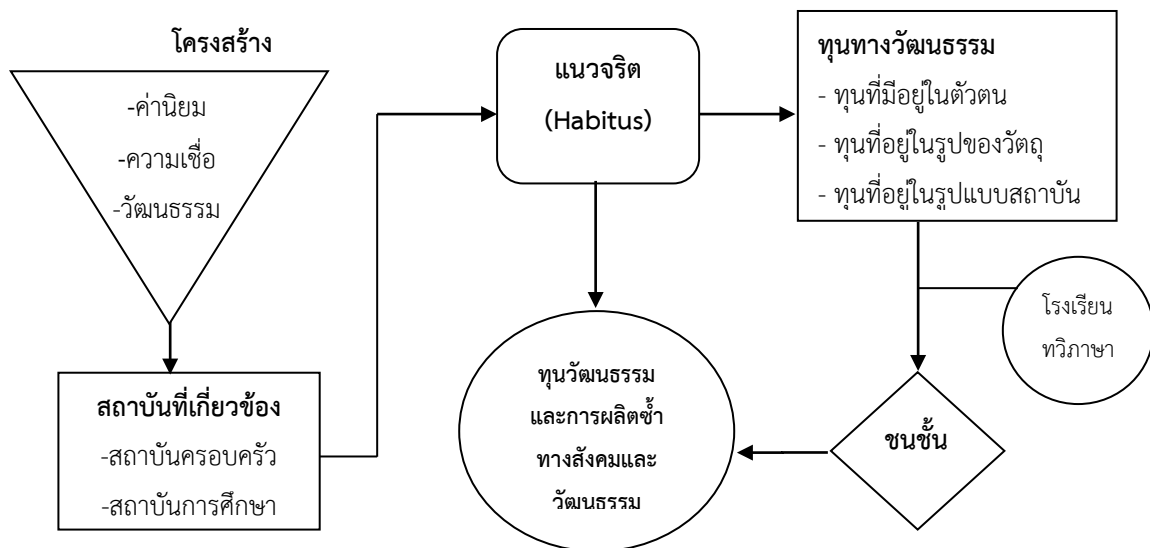
จากจุดเริ่มต้นของแนวจริตไปสู่การเปลี่ยนผ่านจากแนวจริตสู่ทุนวัฒนธรรม

ซึ่งคำสอนของพ่อแม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ต่าง ๆ การเป็นแหล่งสะสมทุนทางวัฒนธรรมของเด็กนั้น ๆ ไปด้วย เด็กจะมีแนวจริตตามการเรียนรู้ที่ได้รับ อยู่ในรูปแบบทุนวัฒนธรรมซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ ทุนที่มีอยู่ในตัวตน ทุนที่อยู่รูปของวัตถุ ทุนที่อยู่ในรูปของสถาบัน ซึ่งกล่าว โรงเรียนทวิภาษาถือเป็นส่วนหนึ่งของการแบ่งชนชั้นทางสังคมที่เห็นได้ชัด เป็นการสร้างค่านิยม ความเชื่อ ในรูปแบบสถาบัน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า หากส่งลูกหลานเรียนที่โรงเรียนที่มีความทันสมัย ได้เรียนกับคุณครูต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษาโดยตรง ลูกจะต้องได้รับการเรียนรู้ที่ดี มีสังคมกลุ่มเพื่อนที่ดี ส่งผลไปยังอนาคตที่มีโอกาสในการหางานทำที่กว้างขวางขึ้นไปในอนาคตอีกด้วย

4. ทุนทางวัฒนธรรมภายใต้การประกอบสร้างของโรงเรียนทวิภาษา

จากการศึกษาทุนทางวัฒนธรรมภายใต้การประกอบสร้างของโรงเรียนทวิภาษากลับโดยสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

กระบวนการผลิตแนวคิดสู่ทุนวัฒนธรรมและการผลิตซ้ำทางสังคมและวัฒนธรรม

จากภาพกระบวนการผลิตแนวคิดสู่ทุนวัฒนธรรมและการผลิตซ้ำทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่ากระบวนการเหล่านี้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างเห็นได้ชัด ในแนวคิดถูกฝังของโครงสร้างส่วนบนอันได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่อยู่ภายใต้ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควบคุมแฝงอยู่ในฮาบิทัสนั้น ซึ่งสถาบันครอบครัวจะมาก่อนระดับหนึ่ง จึงตามมาด้วยสถาบันการศึกษาที่เป็นปัจจัยในการโน้มน้าวเชิงทางอุปนิสัยของนักเรียน ซึ่งในตัวบุคคลก็จะมีทุนทางวัฒนธรรมอยู่ในตัวตนเองร่วมอยู่ด้วย สิ่งที่ยาบีทิสส่งต่อไปยังทุนวัฒนธรรมนั้น ทำให้ก่อให้เกิดสังคมชนชั้นขึ้นมา กล่าวคือ ในสังคมเราปัจจุบันต้องยอมรับว่า มีความไม่เท่าเทียมกันอยู่ อย่างเช่นในครอบครัวที่มีฐานะ ปานกลางขึ้นไป สังคมความเป็นอยู่ ชีวิตประจำวัน สถานศึกษา ล้วนมีการกำหนดเส้นแบ่งชนชั้นอย่างเห็นชัดเจน สถาบันการศึกษา ก็แฝงด้วยชนชั้นจากการกำหนดอัตราค่าเล่าเรียน ซึ่งในกลุ่มของคนเกษตรกร หรือคนหาเช้ากินค่ำก็จะมีกำลังในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรือโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับของสังคม สถาบันการศึกษาจึงเปรียบเสมือนมีการแบ่งเส้นระหว่างชนชั้นเกิดขึ้น ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในสังคมการผลิตซ้ำหมุนเวียนแบบนี้จากรุ่นสู่รุ่นก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าการผลิตซ้ำทางสังคมและวัฒนธรรมนั่นเอง

การอ้างอิง

- Boonyasaranai, P. (2011). *To strengthen the engagement of the power of specialized cultural region*. Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University.
- Khreda-Oh, A. (2015) *The Process of Teaching and Learning Malay Grammar in Public Institute of Higher Education in Thailand: An Early Review*.
- Pitakthanatkul, A. (2014). *Education in the present era*. Retrieved from [https://www.stou.ac.th/study/sumrit/1-58\(500\)/page9-1-58\(500\).html](https://www.stou.ac.th/study/sumrit/1-58(500)/page9-1-58(500).html)
- Vasinsunthon, J. (2013). *Semiology and Signification*. Retrieved from <http://www.johnnopadon.blogspot.com/2015/10/semiology-and-signification.html>
- Watthanawara, N. (2009). *Bilingual education management: Pluralism or Cultural Assimilation*. Faculty of Education, Chiang Mai University.